

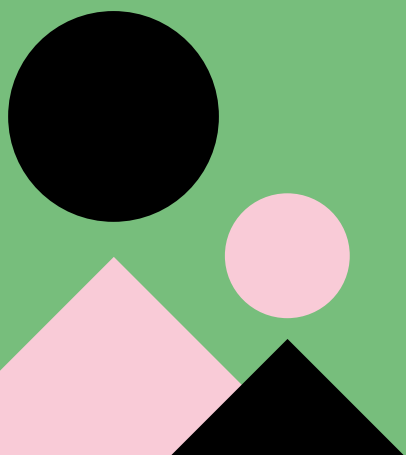

EducationLab
What works in education

Praktijkaart

Lezen voor ouders

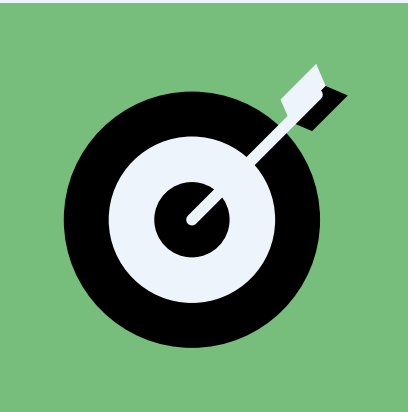
*PACT: Leestraining
voor ouders van
jonge kinderen*

Sanne van Wetten / Tijana Breuer
Universiteit Maastricht

Eva Naaijens / Martin Bootsma
Enigma onderwijs

PACT: leestraining voor ouders van jonge kinderen

Wat is het doel van de interventie?

Verbeteren van lees- en taalvaardigheden.

Ouders kunnen een grote rol spelen bij de ontwikkeling van de leesvaardigheid van kinderen. Het 'Parents and Children Together' (PACT) trainingsprogramma helpt ouders van jonge kinderen op een gestructureerde manier voor te lezen.

Ouders krijgen in dit programma instructies en materialen mee naar huis om samen met hun kind te lezen. Dit is effectief gebleken ter ondersteuning van de lees- en taalvaardigheden van jonge kinderen. Het originele PACT programma richt zich op kinderen van ongeveer 3 jaar oud; hier beschrijven we de structuur van het programma, zodat deze aangepast kan worden naar andere leeftijdsgroepen.

Voor welke groep kinderen?

Voorschool tot en met groep 5 (in aangepaste vorm).

Kijk voor meer informatie

op onze website:

www.education-lab.nl

Wat moet er gedaan worden?

1. Identificeer kinderen

Identificeer kinderen die baat zouden hebben bij extra ondersteuning bij het lezen van hun ouders (zie ook de praktijkkaart **Wat is het probleem?**).

2. Ontwerp programma en materiaal

De invulling van het programma zal aangepast moeten worden aan de specifieke jaargroep en leesniveau van de kinderen. Het programma bevat drie belangrijke onderdelen die zich richten op de taalontwikkeling van kinderen:

- **Samen lezen:** ouders lezen samen boeken met hun kind waarbij ze strategieën gebruiken om samen met hun kind in gesprek te gaan en het kind actief te betrekken.
- **Woordenschat:** Er zijn geselecteerde woorden die aangeboden worden, waarbij interactieve strategieën ingezet worden om het begrip en gebruik van het woord te stimuleren.
- **Vertellen:** Vertelactiviteiten zijn bijvoorbeeld het nagaan van de volgorde van gebeurtenissen, samenvatten en het vertellen of navertellen van verhaaltjes.

Het programma wordt **thematisch** opgezet:

- Er komen 6 thema's aan bod; een thema duurt 5 weken
- Elke week komt een ander boek aan bod
- Elke dag staat een nieuw woord of een combinatie van twee woorden centraal. Afhankelijk van het niveau van het kind kan dit uitgebreid worden.
- Elke 5 weken wordt afgesloten met herhaling van woorden en verhalen van het thema

Elke dag bestaat uit een **activiteit** van 20 minuten, opgeknipt in:

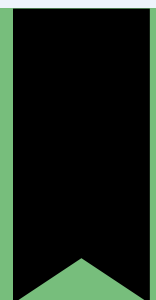
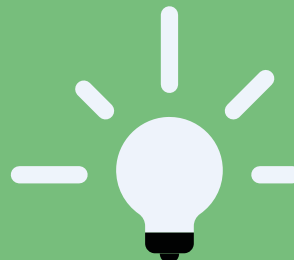
- 2 minuten introductie van de leesactiviteit
- 5 minuten interactief lezen
- 5 minuten interactief woordenschat
- 5 minuten vertellen
- 3 minuten belonen (verbaal) van kind
- Ouders krijgen bij elk onderdeel concrete instructies hoe ze dit met hun kind kunnen doen.

3. Contacteer ouders en organiseer een training

- Voorzie ouders van een korte training / instructie van 1,5 uur waarin wordt uitgelegd (zie ook praktijkkaart **Algemene informatiebijeenkomsten voor ouders**):
 - » Hoe kinderen leren lezen;
 - » Het belang van leren lezen;
 - » Hoe belangrijk ouderbetrokkenheid is bij het leren lezen;
 - » Wat praktische en leuke werkvormen zijn om thuis te oefenen met letters, woorden en boeken;
 - » Wat leuke en geschikte boeken zijn voor de beginnende en/of gevorderde lezer;
 - » Welke websites en apps geschikt zijn om thuis met lezen te oefenen;
 - » Hoe je kinderen kunt motiveren om thuis te lezen;
 - » Hoe je aan kunt sluiten bij de interesse van het kind.
 - » Geef ouders ook boeken mee en gestructureerde activiteiten om een programma thuis met hun kind te doorlopen.
 - » Tijdens de trainingsbijeenkomst worden ouders bekend gemaakt met de materialen en wordt het programma doorlopen.

4. Voorzie ouders van leesmateriaal

Geef de materialen (handleidingen en boeken) na de training mee aan de ouders. Dit kan ook na elk thema.

Wat heb je hiervoor nodig?

- Ruimte om training/instructie aan ouders te geven.
- Handleiding voor ouders: per ouder 1 handleiding
- Boeken die passen bij de thema's: 6 thema's met elk 5 boeken, in totaal 30 boeken.

Wie voert het uit?

- Ontwerp van materialen: IB'er en leerkracht.
- Training van ouders: IB'er. Je kunt er ook voor kiezen een specialist in te huren.

Hoe lang duurt de interventie?

- Training/instructie van ouders: 1,5 uur.
- Uitvoering door ouders: 30 weken, 5 dagen per week, 20 minuten per dag.

Waar moet je op letten?

- In alle communicatie is het belangrijk om de grondhouding gericht op partnerschap te hanteren. Zie praktijkkaart **Contact met ouders**.
- Laat het programma aansluiten op de methoden en thema's die in de klas gebruikt worden.
- Geef ouders vooral veel praktische tips en vertel niet alleen, maar laat vooral zien hoe ze hun kind kunnen ondersteunen bij het leren lezen. Ouders willen de ontwikkeling van hun kind graag ondersteunen en als school kun je zorgen dat ze weten hoé ze dit kunnen doen.

Welke uitkomsten kunnen we verwachten?

Op basis van het onderzoek naar dit programma (Burgoyne et al., 2017) kunnen we de onderstaande uitkomsten verwachten.

Uitkomsten voor leerlingen:

- Verbetering van taalvaardigheden direct na afronding programma: 0,21 SD of 2,5 maanden leerwinst
- Hogere taalvaardigheden 6 maanden na afronding van het programma: 0,34 SD of 4 maanden leerwinst
- Verbetering van vertelvaardigheden direct na afronding programma: 0,36 SD of 4 maanden leerwinst
- Hogere beginnende leesvaardigheden 6 maanden na afronding van het programma: 0,35 SD of 4 maanden leerwinst voor lezen van woorden en 0,42 SD of 5 maanden leerwinst voor letter-klank combinaties.

Wat zijn de kosten?

- De totale kosten van de training zijn afhankelijk van het aantal deelnemende ouders en kinderen, maar zullen per kind laag tot gemiddeld zijn. Per kind worden er 30 boeken verschaft. Als we bijvoorbeeld uitgaan van een prijs van 15,- euro per boek dan betekent dat 450,- euro per kind.
- Daarnaast zijn er investeringskosten in de vorm van tijd, de voorbereiding van de training en het samenstellen van het trainingscurriculum en de materialen.

Bronnen

Gebaseerd op:

PACT programma: Burgoyne et al. (2017) 'Evaluation of a parent-delivered early language enrichment programme: evidence from a randomised controlled trial', *Journal of Child Psychology and Psychiatry*. <https://doi.org/10.1111/jcpp.12819>

Meer informatie over het PACT programma: <https://sites.manchester.ac.uk/pct/>

Van Dam (z.j.). *Taalleesonderwijs. Ouders betrekken bij taal/leesonderwijs. Kwaliteitskaart*. Utrecht: PO-raad.

<https://leesadvies.nl/aanbod/ouderbijeenkomst>